

Nr 101

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående blind- och dövskolväsendets organisation m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t (bilaga 10, punkterna D 22—D 28) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1965/66 beräkna

- till Statens blindskolor m. m.: Avlöningar ett förslagsanslag av 4 200 000 kr.;
- till Statens blindskolor m. m.: Omkostnader ett förslagsanslag av 1 100 000 kr.;
- till Statens dövskolor m. m.: Avlöningar ett förslagsanslag av 7 200 000 kr.;
- till Statens dövskolor m. m.: Omkostnader ett förslagsanslag av 2 100 000 kr.;
- till Statens dövskolor m. m.: Engångsanskaffning av utrustning m. m. ett reservationsanslag av 400 000 kr.;
- till Bidrag till förskolor och skolhem för döva barn ett förslagsanslag av 472 000 kr.;
- till Resor för blind- och dövskolelever jämte ledsagare ett förslagsanslag av 330 000 kr.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 70, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 5 mars 1965, föreslagit riksdagen att

I. I. godkänna av departementschefen angivna grunder och riktlinjer för organisationen av skolväsendet för blinda, döva, hörsel- och talskadade barn (*specialskolan*), innebärande

- a) att specialskolan skall omfatta tio årskurser fördelade på låg-, mellan- och högstadium enligt de bestämmelser Kungl. Maj:t meddelar,
- b) att läroplanen för grundskolan skall tillämpas med de jämkningar som kan finnas erforderliga,
- c) att läsåret skall omfatta 39 veckor,
- d) att specialskolan i övrigt får i sina huvuddrag den utformning och det innehåll, som departementschefen i skilda hänseenden förordat;

2. godkänna av departementschefen förordade riktlinjer för övergången till specialskola;

3. besluta att för ungdomar, som är blinda, döva eller hörselskadade, skall vidtas åtgärder för att bereda dem fortsatt utbildning efter specialskolan enligt de riktlinjer departementschefen förordat i propositionen;

II. A. a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens blindskolor m. m., som föranledes av vad departementschefen anförde;

b) godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för statens blindskolor m. m. att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66;

c) till Statens blindskolor m. m.: Avlöningar för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 4 335 000 kr.;

B. till Statens blindskolor m. m.: Omkostnader för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 360 000 kr.;

C. a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens dövskolor m. m., som föranledes av vad departementschefen anförde;

b) godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för statens dövskolor m. m. att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66;

c) till Statens dövskolor m. m.: Avlöningar för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 7 570 000 kr.;

D. till Statens dövskolor m. m.: Omkostnader för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 2 075 000 kr.;

E. till Statens dövskolor m. m.: Engångsanskaffning av utrustning m. m. för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 460 000 kr.;

F. till Bidrag till förskolor och skolhem för döva barn för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 472 000 kr.;

G. till Resor för blind- och dövskolelever jämte ledsagare för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kr.

I sammanhang med förslagen under I. har utskottet till behandling förehåft dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Källqvist* och fru *Hamrin-Thorell* (I: 694) samt den andra inom andra kammaren av herrar *Källstad* och *Rimmerfors* (II: 821), i vilka hemställts att riksdagen vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 70 måtte besluta 1) att skolan för hörselskadade i Örebro bibehålls, så att differentieringsmöjligheterna därigenom kvarstår, 2) att ämnet hemkunskap i klass 7 i grundskolan för döva och hörselskadade ges en veckotimme, vilken tages från ämnet svenska, 3) att i skrivelse till Kungl. Maj:t framhålla det angelägna i att snabba åtgärder skyndsamt vidtages för att göra elevvårdslokalerna vid skolorna för döva och hörselskadade mer ändamålsenliga;

dels och två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Olsson* och herr *Eric Carlsson* (I: 695) samt den andra inom andra kammaren av herrar *Elmstedt* och *Larsson* i Öskeviksby (II: 820), i vilka hemställts att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 70 måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en skyndsamt utredning av blind- och dövskolornas pedagogiska och miljömässiga utformning i enlighet med vad i motionerna anförts.

Beträffande motiveringarna för de motionsvis framställda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna I: 694 och I: 695.

På grundval av förslag av blind- och dövskolutredningen (SOU 1964: 61 och 62) förordas i propositionen nr 70 att en statlig obligatorisk tioårig grundskola för blinda, döva, hörsel- eller talskadade barn skall införas successivt med början läsåret 1965/66 i årskurserna 1—5. Vidare föreslås att ungdomar med dylika handikapp skall ges möjligheter till frivillig utbildning på det gymnasiala stadiet, dvs. i yrkesskola, fackskola och gymnasium.

I samband med övergången till grundskola föreslås en omfattande upprustning av hjälpmedelsbeståndet i blind- och dövskolorna samt av den hörseltek-niska utrustningen. Kostnaderna för denna upprustning, som avses bli genomförd under en femårsperiod, beräknas till ca 2 800 000 kr.

I propositionen föreslås slutligen medelsanvisningar för budgetåret 1965/66 till blind- och dövskolorna, till förskolor och skolhem för döva barn samt till resor för blind- och dövskolelever jämte ledsagare med sammanlagt 16 772 000 kr., vilket innebär en utgiftsökning i förhållande till innevarande budgetår med 2 621 000 kr.

Beträffande innehållet i propositionen torde i huvudsak få hänvisas till denna. På vissa punkter lämnas en kortfattad redogörelse i det följande.

I. Blind- och dövskolväsendets organisation

Antalet blinda och synsvaga barn uppgår enligt blind- och dövskolutredningen till ca 40—50 barn per årskull. Ett antal av dessa barn beräknas icke vara mottagliga för undervisning i vanlig mening. Övriga fördelas för närvarande på blindskolor, synklasser och särskild specialundervisning.

Utredningen föreslår att grundskolans låg-, mellan- och högstadium förlägges till blindinstitutet på Tomtebodavägen för det 20-tal blinda elever per årskull, som har behov av denna typ av undervisning.

För övriga barn med synskador — ca 20 per årskull — avses undervisningen såsom hittills vara anordnad i synklasser eller som särskild specialundervisning.

Undervisningen för blinda barn med komplicerat lyte beräknas från och med nästa år bli överflyttad från Lund till den nya blindskolan i Örebro.

För blinda ungdomars fortsatta utbildning efter grundskolan beräknar utredningen, att behov föreligger av ca 20 intagningsplatser per år i yrkesskola, fackskola och gymnasium. Härtill kommer platsbehovet för enstaka elev, som tidigare undervisats i synklasser inom grundskolan eller inom det allmänna skolväsendet i övrigt. Det totala antalet elever på det gymnasiala stadiet torde sålunda, enligt utredningen, bli för lågt för att medge upprättandet av särskilda skolor eller permanenta utbildningslinjer för blinda. Utredningen föreslår därför, att de blinda ungdomar, som väljer en teoretisk studieväg i gymnasium eller fackskola, skall få sin utbildning inom det allmänna skolväsendet. På blindskolan

skall därvid ankomma att främja en lämplig placering av eleverna och att sörja för att lärare och medelever i den mottagande skolan erhåller information om hur den blinde eleven bäst bör hjälpas till rätta. De blinda eleverna bör också kunna påräkna avgiftsfri service från blindskolans pedagogiska hjälpmedelscentral och reselärare. Beträffande utbildningen av de blinda elever, som väljer en mer praktisk studieinriktning i yrkesskola, avger utredningen inga konkreta förslag i avvaktan på resultatet av blindvårdsutredningen, som avser att framlägga förslag till organisation av yrkesutbildningen för barndomsblinda i samband med sin översyn av anpassnings- och yrkesundervisningen för vuxna synskadade.

Antalet döva och hörselskadade barn beräknas av blind- och dövskoloutredningen uppgå till ca 150 per årskull. Härav beräknas ca 100 elever per årskull eller totalt ca 1 000 ha behov av undervisning i hörselklass och ca 50 per årskull eller totalt ca 500 ha behov av undervisning i skolor för döva och hörselskadade. Därutöver beräknas ett 1 000-tal elever på grund av hörselskada vara i behov av särskild specialundervisning under en del av sin skoltid.

Utredningens förslag till skolorganisation för döva och hörselskadade är väsentligen baserad på uppfattningen att undervisningen av dessa elever i möjligaste mån bör integreras med det övriga skolväsendet samt att man i den mån det är möjligt utan att eftersätta de pedagogiska kraven mera målmedvetet bör satsa på en decentralisering, så att fler elever framför allt i den lägre skolåldern kan bo hemma eller hålla en nära kontakt med hemmet.

För hörselskadade barn, vilka i regel kan få tillfredsställande undervisning inom det allmänna skolväsendet, förordar utredningen att undervisningen, framför allt på låg- och mellanstadiet, skall anordnas i hörselklass eller hörselklinik. Hörselklass/klinik bör därför inrättas i alla tätorter, som har underlag för 2 å 3 sådana klasser/kliniker. Detta skulle enligt utredningen innebära en fördubbling av nuvarande omfattning av hörselklass/klinikorganisationen. Elever i kommuner eller elevområden, som ej har underlag för hörselklasser/kliniker, bör hänvisas till särskild specialundervisning eller till skolgång i närmaste ort med hörselklass/klinik.

Utredningen har genom vissa undersökningar funnit, att den typ av hörselskadade elever, för vilken Örebro skolan i första hand avsetts, kan undervisas inom det allmänna skolväsendet, om vissa relativt begränsade resurser tillskapas. Utredningen räknar därför med att behovet av Örebro skolan kommer att reduceras allteftersom hörselklassorganisationen utbyggs. Tills vidare förutsätts dock att vid skolan kommer att finnas låg-, mellan och högstadium för hörselskadade.

För det 50-tal döva barn per årskull, som måste ha tillgång till den inom dövskolororganisationen förefintliga speciella utrustningen och expertisen, föreslås undervisningen på låg- och mellanstadiet bli förlagd till nuvarande upptagnings-skolor i Stockholm (Manilla), Lund, Vänersborg och Härnösand. Förskolundervisningen för dessa barn förutsättes såsom hittills vara frivillig och anordnad av kommuner eller landstingskommuner. Högstadiundervisningen föreslås förlagd till en skola i Örebro, som sålunda beräknas omfatta bl. a. högstadiundervisning

för såväl döva som hörselskadade. Under en övergångstid bör med hänsyn till lokaltillgången i Örebro viss högstadieundervisning kunna meddelas även vid nuvarande upptagningsskolor.

Särskolundervisningen för döva barn beräknas även i fortsättningen ske vid skolan i Gnesta.

De elever med centrala språk- och talrubbningar, föranledda av annan orsak än dövhet, vilka hittills undervisats inom dövskolororganisationens ram, beräknas i enlighet med statsmakternas tidigare beslut få sin utbildning i en skola i Sigtuna för talskadade och döva med vissa komplikationer.

Beträffande utbildningen utöver grundskolan föreslås att de döva ska ha möjlighet till undervisning dels inom det allmänna skolväsendet, dels inom specialskolväsendet. Inom specialskolväsendet föreslås undervisningen i gymnasium och på de sociala och ekonomiska linjerna av fackskolan bli förlagd till skolan på Blockhusudden i Stockholm och vara pedagogiskt och administrativt underställd Manillaskolan. Undervisningen i yrkesskola och på den tekniska linjen av fackskolan föreslås lokaliserad till Örebro och samordnad med grundskolans högstadium där.

Läroplanen för grundskolan med de modifikationer, som framgår av utredningens förslag till läroplansanvisningar, förordas bli tillämplig även i blindskolan. Beträffande dövskolan har utredningen framlagt förslag till en särskild läroplan. Denna sammanfaller i stora delar med grundskolans läroplan.

Samma lärarkategorier som vid grundskolan förordas bli tillförda blind- och dövskolorna. Utbildningen av lärarna bör enligt förslaget bli föremål för särskild utredning. Vidare föreslås bl. a. förstärkning av skolledningen samt ökad medverkan av psykologisk, kurativ och psykiatrisk expertis. Vid blindskolan föreslås förstärkning av förskolekonsulentorganisationen med ytterligare en tjänst. För dövskolan föreslås en kraftig ökning i fråga om teknisk personal.

Utredningen redogör ingående för blind- och dövskolornas nuvarande lokalbestånd samt det behov av ny-, om- och tillbyggnad, som föreligger för att skapa tidsenliga lokaler inom specialskolväsendet. Byggnadsstyrelsen föreslås få i uppdrag att i samverkan med skolöverstyrelsen och på grundval av utredningens förslag färdigställa byggnadsprogram och fortsätta projekteringen.

Departementschefen behandlar i förevarande proposition i första hand frågorna om utbildning av blinda och döva. Problemen för de synskadade och hörselskadade, som kan undervisas i det allmänna skolväsendet, har beaktats i annat sammanhang.

De förslag blind- och dövskoloutredningen framlagt är enligt departementschefen väl ägnade att läggas till grund för principbeslut rörande specialskolväsendet.

Beträffande skolororganisationen biträder departementschefen utredningens förslag men anser att de döva elevernas utbildning på det gymnasiala stadiet bör förläggas till en ort, lämpligen Örebro. Med hänsyn till att utredningen förordat

delning av denna utbildning samt att förslag om ytterligare utredning framkommit vid remissbehandlingen anses emellertid denna fråga böra bli föremål för ytterligare överväganden.

Läroplanen för grundskolan med de modifikationer, som föreslagits av utredningen, bör fastställas för skolan för blinda. Departementschefen, som ej heller har någon erinran mot innehållet i utredningens förslag till läroplan för skolorna för döva och hörselskadade, anser emellertid att läroplanen för grundskolan bör fastställas även för sistnämnda skolor. De erforderliga avvikelserna bör anges i form av läroplansanvisningar på samma sätt som för blindskolan. Enligt departementschefens mening bör skolöverstyrelsen bemyndigas att utfärda de anvisningar och tillägg, som kräves beträffande såväl blindskolan som dövskolan.

Departementschefen har vidare i princip intet att erinra mot förslaget att blind- och dövskolorna skall tillföras samma lärarkategorier som den vanliga grundskolan. I avvaktan på utredning om lärarutbildningsfrågorna bör emellertid ställning ej nu tagas till vilka lärarkategorier, som bör finnas vid specialskolorna. Beträffande den tekniska expertisen vid dövskolorna förordar departementschefen en skyndsamt utredning av skolöverstyrelsen, varvid möjligheterna till samverkan mellan dövskolorna och hörcentralerna bör undersökas.

Departementschefen anmäler slutligen att förslag till ändringar i skollagen framlägges i särskild proposition, i vilken närmare behandlas bl. a. frågor rörande skolplikten för blinda och döva barn.

Utskottet finner i högsta grad angeläget att sådana åtgärder vidtages som i möjligaste mån ger de handikappade barnen och ungdomarna del av de förbättrade utbildningsmöjligheter, som statsmakterna de senaste åren beslutat. Det genomgripande och jämförelsevis snabba reformarbetet på utbildningsområdet nödvändiggör att dessa åtgärder snarast bör vidtagas. I likhet med departementschefen finner utskottet därför att utbildningsinsatserna för handikappade barn och ungdomar måste prioriteras mycket högt vid avvägningen mellan de olika utgiftsändamål, för vilka samhället svarar.

Det förslag, som framlägges i propositionen, innebär att tioårig grundskola successivt skall införas i skolväsendet för blinda, döva, hörsel- och talskadade elever (specialskolan) samt att dessa elevers möjligheter till studier på det gymnasiala stadiet skall utvidgas och förbättras. Utskottet tillstyrker, att den föreslagna organisationen, som enligt utskottets mening innebär en väsentlig förstärkning av utbildningsmöjligheterna, genomföres successivt från och med läsåret 1965/66. I sammanhanget vill utskottet framhålla önskvärdheten av att kvarstående frågor rörande organisationen av det gymnasiala stadiet för döva och hörselskadade löses så skyndsamt som möjligt.

Utskottet ansluter sig till den i propositionen framförda uppfattningen att utbildningen för döva och hörselskadade elever bör decentraliseras i så stor utsträckning som möjligt utan att barnets rätt till en adekvat undervisning i en god skolform eftersättes. I motionerna I: 694 och II: 821 har framhållits bl. a.

att en nedskärning av resurserna vid statens skola för hörselskadade i Örebro under en övergångstid skulle medföra väsentlig minskning av de hörselskadades möjligheter att få en rätt avpassad undervisning samt att behov av att hänvisa de svårast hörselskadade, men ej helt döva, till en skola av Örebro-typ kan komma att föreligga allt framgent som ett komplement till ett väl utbyggt hörselklassystem. I motionerna yrkas därför att riksdagen skall besluta att skolan för hörselskadade i Örebro skall bibehållas så att differentieringsmöjligheterna därigenom kvarstår. Utskottet delar motionärernas uppfattning att Örebroskolan för närvarande utgör ett nödvändigt komplement till dövskolorna och hörselklasser/kliniker. Blind- och dövskolutredningen förutsätter emellertid att Örebroskolans verksamhet kommer att minska såsom en automatisk följd av en kvalitativ och kvantitativ utbyggnad av hörselklassorganisationen. Anledningen härtill anges vara bl. a. utvecklingen av modern hörapparat, den förstärkta lärarutbildningen samt skolans och hemmens gemensamma önskemål att om möjligt bereda de hörselskadade eleverna skolgång i hemorten. Departementschefen har beträffande Örebroskolan föreslagit, att till skolan skall förläggas låg-, mellan- och högstadium för hörselskadade barn samt högstadium för döva barn. Under en övergångstid bör dock viss högstadieundervisning för de döva barnen kunna anordnas vid de nuvarande upptagningskolorna. Förslaget i propositionen innebär således ej att Örebroskolan skall nedläggas. Enligt vad utskottet funnit, kan sålunda förutsättas att Örebroskolan kommer att bibehållas i sin nuvarande form så länge sådana differentieringsmöjligheter, som motionärerna funnit nödvändiga, icke finnes i tillräcklig omfattning inom hörselklassorganisationen. Utskottet anser det i motionerna avsedda syftet härmed vara tillgodosett och förordar därför, att motionerna I: 694 och II: 821 i de delar som nu berörts icke skall föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet tillstyrker att läroplanen för grundskolan skall tillämpas i specialskolan med de jämkningar, som kan finnas erforderliga. Utskottet vill i likhet med departementschefen understryka utredningens uttalande att grundprincipen måste vara att varje barn med alla medel skall bringas till utveckling på ett så allsidigt sätt som möjligt med hänsyn tagen till sina förutsättningar. Den elasticitet, som därvid torde vara nödvändig beträffande de pedagogiska och organisatoriska anordningarna, har enligt utskottets mening givits en tillfredsställande lösning genom förslagen i propositionen. Bl. a. föreslås sålunda möjlighet till särskild specialundervisning samt till anpassning av de olika stadiernas längd till enskilda elevers eller elevgruppers behov. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t eller efter Kungl. Maj:ts bemyndigande skolöverstyrelsen att besluta rörande de för specialskolan erforderliga avvikelserna från läroplanen för grundskolan. Utskottet vill emellertid beträffande döv- och blindskolutredningens förslag till läroplan för grundskola för döva och hörselskadade framhålla, att dövskolans viktiga språk- och talgivande uppgift, som i första hand tillgodoses vid undervisningen i svenska, enligt utskottets mening synes ha väl balanserats mot den lika viktiga kunskaps- och färdighetsgivande uppgiften. Mot innehållet i denna

läroplan har utskottet för sin del sålunda intet att erinra. Utskottet har ej heller någon erinran mot utredningens förslag till läroplansanvisningar för blindskolan. Under hänvisning till vad nu sagts avstyrker alltså utskottet bifall till motionerna I: 694 och II: 821, i vad de avser att riksdagen skall besluta att ämnet hemkunskap i årskurs sju i grundskolan för döva och hörselskadade skall ges en veckotimme, som togs från ämnet svenska.

I motionerna I: 694 och II: 821 har vidare hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skall framhålla det angelägna i att snabba åtgärder vidtages för att göra elevvårdslokalerna vid skolorna för döva och hörselskadade mer ändamålsenliga. Såsom i motionerna framhållits måste åtskilliga av här ifrågasvarande elever få sin utbildning i internatskolor även sedan undervisningen decentraliserats så långt möjligt är. Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är ytterst angeläget att för dessa elever skapa en god hemmiljö inom internatets ram. Detsamma gäller enligt utskottets mening i lika hög grad eleverna vid blindskolan i Tomtebodas. Blind- och dövskoloutredningen har inventerat specialskolornas lokalbestånd och givit förslag till ny-, om- och tillbyggnader. Ehuru vissa förbättringar skett under senare år beträffande specialskolornas lokaler, är det enligt utskottets mening av största vikt att erforderliga åtgärder snarast vidtages för att täcka återstående behov av utrymmen för elevernas fritidssysselsättningar, av trivsamma elevhem samt av undervisningslokaler med modern inredning och utrustning. Utskottet anser sålunda att byggnadsstyrelsen, på vilken myndighet det i första hand ankommer att färdigställa byggnadsprogram m. m. för skolorna, i samråd med skolöverstyrelsen bör vidtaga åtgärder i angivet syfte utan dröjsmål. Enligt utskottets mening är motionerna, såvitt nu är i fråga, härmed besvarade. Utskottet förordar därför, att motionerna I: 694 och II: 821, i vad de avser särskild skrivelse till Kungl. Maj:t i denna fråga, ej skall föranleda någon riksdagens åtgärd.

Under hänvisning till vad ovan anförts i anledning av motionerna I: 694 och II: 821, i vad de avser lokalfrågorna för dövskolorna, avstyrker utskottet bifall till det i motionerna I: 695 och II: 820 framförda yrkandet att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om skyndsamt utredning av blind- och dövskolornas pedagogiska och miljömässiga utformning i enlighet med vad i motionerna anförts.

Vad departementschefen i övrigt anført och förordat har ej givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att motionerna I: 694 och II: 821, i vad de avser frågor sammanhängande med statens skola för hörselskadade i Örebro, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

II. att motionerna I: 694 och II: 821, i vad de avser utbyte av en veckotimme svenska mot en veckotimme hemkunskap i årskurs sju i grundskolan för döva och hörselskadade, icke må av riksdagen bifallas;

III. att riksdagen må

1. godkänna i statsrådsprotokollet angivna grunder och riktlinjer för organisationen av skolväsendet för blinda, döva, hörsel- och talskadade barn (*specialskolan*), innebärande

a) att specialskolan skall omfatta tio årskurser fördelade på låg-, mellan- och högstadium enligt de bestämmelser Kungl. Maj:t meddelar,

b) att läroplanen för grundskolan skall tillämpas med de jämkningar som kan finnas erforderliga,

c) att läsåret skall omfatta 39 veckor,

d) att specialskolan i övrigt får i sina huvuddrag den utformning och det innehåll, som i statsrådsprotokollet i skilda hänseenden förordats;

2. godkänna i statsrådsprotokollet förordade riktlinjer för övergången till specialskola;

3. besluta att för ungdomar, som är blinda, döva eller hörsel-skadade, skall vidtas åtgärder för att bereda dem fortsatt utbildning efter specialskolan enligt de i statsrådsprotokollet förordade riktlinjerna;

IV. att motionerna I: 694 och II: 821, i vad de avser skrivelse till Kungl. Maj:t angående elevvårdslokalerna vid skolorna för döva och hörselskadade, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

V. att motionerna I: 695 och II: 820 om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning av blind- och dövskolornas pedagogiska och miljömässiga utformning icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

II. Anslagsberäkningar för budgetåret 1965/66

1:o) **Statens blindskolor m. m.: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (proposition nr 70, punkt II: A, s 60—63), vilket innebär en anslagshöjning med 355 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för statens blindskolor m. m. i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens blindskolor m. m. att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	950 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	114 000
3. Avlöningar till personal vid tillfälliga anpassningskurser för nyblinda, <i>förslagsvis</i>	169 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 685 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 417 000
	Summa kr. 4 335 000

c) till *Statens blindskolor m. m.*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 4 335 000 kr.

2:o) **Statens blindskolor m. m.: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt II: B, s. 63—65), vilket innebär en anslagshöjning med 270 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens blindskolor m. m.*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 360 000 kr.

3:o) **Statens dövskolor m. m.: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt II: C, s. 66—69), vilket innebär en anslagshöjning med 1 324 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för statens dövskolor m. m. i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens dövskolor m. m. att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 990 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	272 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 882 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 426 000
	Summa kr. 7 570 000

c) till *Statens dövskolor m. m.: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 7 570 000 kr.

4:o) **Statens dövskolor m. m.: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt II:D, s. 69—71), vilket innebär en anslagshöjning med 90 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens dövskolor m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 2 075 000 kr.

5:o) **Statens dövskolor m. m.: Engångsanskaffning av utrustning m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt II:E, s. 71 och 72), vilket innebär en anslagshöjning med 360 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens dövskolor m. m.: Engångsanskaffning av utrustning m. m.* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 460 000 kr.

6:o) **Bidrag till förskolor och skolhem för döva barn.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt II:F, s. 72 och 73), vilket innebär en anslagshöjning med 17 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till förskolor och skolhem för döva barn* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 472 000 kr.

7:o) **Resor för blind- och dövskolelever jämte ledsagare.** Kungl. Maj:t har (punkt II:G, s. 73—75) föreslagit riksdagen att till detta ändamål för budgetåret 1965/66 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kr.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en anslagshöjning av 220 000 kr., varav 156 000 kr. beräknas på grund av de förslag om ersättning för resekostnader för handikappade som framlagts i propositionen nr 75.

Utskottet har i utlåtande nr 100 denna dag tillstyrkt förslaget i propositionen nr 75 att riksdagen skall bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela föreskrifter beträffande ersättning för resor för vissa handikappade barn m. fl.

Under hänvisning härtill hemställer utskottet, som intet har att erinra mot övriga under förevarande punkt framförda förslag,

att riksdagen må till *Resor för blind- och dövskolelever jämte ledsagare* för budgetåret 1965/66 på driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kr.

Stockholm den 14 maj 1965

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, fröken Andersson, herrar Einar Persson, Birger Andersson, Ivar Johansson, Fritz Persson, Axel Andersson, Rikard Svensson, Söderberg, Mårtensson, Edström, Källqvist, Thorsten Larsson och Wallmark; samt

från andra kammaren: herrar Bohman, Blidfors, Almgren, fru Lewén-Eliasson, herrar Larsson i Hedenäset, Bergman, fröken Olsson, herrar Arvidson, Gustafsson i Uddevalla, Nelander, Mattsson, Blomkvist, Nordstrandh, Källstad och Mundebo.

Reservationer

vid *avdelning I* (Blind- och dövskolväsendets organisation)

- a) av herr *Källqvist*
- b) av herr *Källstad*.